

سوال

من عادت کرده‌ام که هر پنجشنبه را روزه باشم، و پیش آمد که یک بار روز پنجشنبه با روز دوازدهم ذی الحجه مصادف شد و در خطبه‌ی جمعه شنیدم که روزه گرفتن ایام تشریق جایز نیست، حال آنکه امسال پنجشنبه مصادف می‌شود با سومین روز از ایام تشریق. اگر این روز را روزه شوم گناهی مرتکب می‌شوم؟ و آیا روزه گرفتن ایام تشریق جایز نیست یا فقط روزه گرفتن روز اول عید حرام است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

روزه گرفتن دو عید (فطر و قربان) حرام است. به دلیل حدیث ابوسعید خدری - رضی الله عنه - که می‌گوید: **پیامبر - صلی الله علیه وسلم - از روزه‌ی روز فطر و روز قربان نهی فرمودند** به روایت بخاری (۱۹۹۲) و مسلم (۸۲۷) و علما بر حرام بودن این روزه اجماع دارند.

همینطور روزه‌ی ایام تشریق نیز حرام می‌باشد. ایام تشریق یعنی سه روز پس از روز عید قربان (یازدهم و دوازدهم و سیزدهم ذی الحجه) زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **ایام تشریق، روزهای خوردن و نوشیدن و ذکر الله است** به روایت مسلم (۱۱۴۱).

و ابوداود (۲۴۱۸) از ابومرّه وابسته‌ی ام هانی روایت کرده که وی همراه با عبدالله بن عمرو به نزد پدرش عمرو بن العاص رضی الله عنهما وارد شد و برایشان غذا آورد. ایشان گفت: بخورید. گفتم: من روزه‌ام. عمرو گفت: بخور، این ایامی است که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - به ما امر می‌کرد در آن افطار کنیم و از روزه‌اش نهی می‌کرد. امام مالک می‌گوید: منظور ایام تشریق است. آلبنانی در صحیح ابوداود آن را صحیح دانسته است.

اما روزه گرفتن ایام تشریق برای کسی که در حال حج است و توانایی قربانی ندارد جایز است. از عائشه و ابن عمر رضی الله عنهما روایت است که گفتند: **برای روزه‌ی ایام تشریق تنها برای کسی رخصت داده شده که قربانی نیابد** به روایت بخاری (۱۹۹۸).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید: «برای کسی که به صورت قرآن یا تمتع حج می‌کند جایز است در صورتی که توانایی

قربانی ندارد این روزهای سه‌گانه [تشریق] را روزه گیرد تا موسم حج را پیش از روزه گرفتنش از دست ندهد. اما به جز این حالت روزه گرفتن این ایام جایز نیست، حتی اگر روزه‌ی دو ماه پی در پی بر عهده‌ی کسی باشد (به سبب کفاره) باز هم باید روز عید و سه روز تشریق را روزه نگیرد و سپس روزه‌اش را ادامه دهد» (فتاوی رمضان: ۷۲۷).

مراجعه کنید به فتاوی شماره‌ی (21049) و (36950).

والله اعلم